

Máme koláč k snídani, nebo na snídani?

- Slovník spisovného jazyka českého; Slovník spisovné češtiny – *k snídani, k jídlu*, atd.
- Učebnice češtiny pro cizince New Czech Step by Step (Lída Holá) – *Každý den mám na snídani jogurt., Co máte zítra na oběd?*

Z Českého národního korpusu:

- *na snídani* – výskytů 157/3
 - Př.: *Seděl jsem, vejce, co jsem měl k snídani, mi kapalo ze lžičky na hedvábnou kravatu.*
- *k snídani* – výskytů 154/44
 - Př.: *stůl prostřený k snídani, čas k snídani, slétají se k snídani.*
- *ke snídani* – výskytů 53/21
- *na svačinu* – výskytů 32/6
- *k svačině* – 21/4
- *ke svačině* – 17/4
- *na oběd* – 575/4
 - Př.: *V létě máme na oběd vždy kus naší zahrádky.*
 - Př.: *Jenže na oběd mu Svatý Petr zase přinese jogurt a rohlík.*
- *k obědu* – 275/106 + 8
- *na večeři* – 708/3 + 4
 - Př.: *Velitel přerovské posádky Jaroslav Dvořák řekl, že vojáci onemocněli těžkými průjimy a horečkami poté, co na večeři snědli francouzské brambory se špatnými vejci.*
 - Př.: *...americký film ,Hádej, koho si dnes zastřelím na večeři? ', jehož ústřední hrdina pojídá vnitřnosti svých názorových odpůrců...*
 - *Blbec/Trouba na večeři* 6
- *k večeři* – 440/132 + 25
 - *Blbec k večeři* – 61
 - Př.: *Například za války ve Vietnamu měli Američané každý den k večeři násilí, které nikdo vlastně nevnímal.*
- *na pití* – 87/13 + 3
- *k pití* – 238/53 + 12 *nebýt k pití* + 5 *voda určená k pití*
- *na jídlo* – 271/4
 - Př.: *Kudlásek tak málo jí, a tak na jídlo nemá bochník, ale nosí s sebou jen překrojený krajíček.*
 - Př.: *Ve sklepe si potom vybral na jídlo dvě jablka.*
- *k jídlu* – 756/114 + 276 *chuť k jídlu* + 51 *pití k jídlu* + 19 *nebýt k jídlu*

Diference a tendence pronikání prepozice *na*:

- Prepozice *k* ve smyslu „přidatnosti“ – *léky k večeři, noviny k snídani.*
 - Př.: *Kuchyňská síla v nemocnici mi s uštěpačným výsměchem zabavila kompot a poučila mne, že jsem ho měla jíst k večeři, a ne po večeři.*
 - Př.: *Film k snídani a k obědu a k večeři.*
 - Problematika nápojů: *pivo k obědu* = je doplňkem oběda, nebo obědem samým?
 - Př.: *Obsluha přátelská, ale na hosty, kteří k obědu srkají limonádu, si moc nepotrpí.*
- Prepozice *na* ve smyslu „účelovosti“ – *léky na spaní, dort na oslavu, jídlo na oběd.*
 - Př.: *Vždyt' člověk nevěří kocouru, že se stydí (,) když shání na večeři.*
 - Př.: *Většina lidí v dnešní době nakupuje meruňky jen na jídlo.*
- Něco k pití? x Něco na pití? Pasivita, substantivum x aktivita, verbum?
- Ustálenost – čím je výraz frekventovanější, tím stabilnější je jeho vazba s *k. Oběd, večeře x svačina (na sváču, na věču).*
- Prepozice *na* má silné zastoupení v textech nespisovného charakteru, nářečích, v expresivních a stylizovaných projevech.
 - Př.: *Můžeme si vzít termotašku s nějakajma pivama a limonádama a obloženýma chlebama na oběd a jet plachtit na jezero.*
 - Př.: *A svého přítele, jenž koupil na večeři nějaké salámy a rajská jablčka.*
- Výslovnost – vazba s prepozicí *na* jednodušší (*k svačině x na svačinu*).
- Pokud konkretizujeme substantivum (př. přidáním určitého adjektiva), zvyšuje se distribuce prepozice *na* + akuzativu? Ustálenost?
 - Př.: *bramborový salát na štědrovečerní večeři.*
- *Domorodci musejí mít rýži každý den ráno, v poledne i večer, bývalému reprezentačnímu kapitánovi stačí jen na oběd a k večeři.*

Děkuji Vám za pozornost.